

2022-02-17

Remissvar avseende promemorian En paneuropeisk privat pensionsprodukt (Fi 2021/03722)

Fondbolagens förening har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerad promemoria. När det gäller förslagen på nationella bestämmelser som ska omgärda sparandet i PEPP-produkter på den svenska marknaden vill Fondbolagens förening betona vikten av att dessa utformas på ett sådant sätt att inte konkurrensen hämmas, vare sig mellan inhemska aktörer eller mellan aktörer i de olika medlemsstaterna inom EU. Det är också centralt att regelverket avseende rådgivning och informationsgivning om sparande i PEPP-produkterna säkerställer ett starkt konsumentskydd.

Generella synpunkter

Föreningen vill inledningsvis uttrycka sitt stöd för det grundläggande syftet med en standardiserad paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP). Tanken är lovvärd att genom PEPP-produkten införa en sparform med gränsöverskridande flyttbarhet som möjliggör kanalisering av en större del av hushållens pensionssparande till långsiktiga investeringsprodukter med god avkastningspotential.

En viktig förutsättning för sparformens attraktivitet är emellertid att sparandet i produkten gynnas - eller i vart fall inte missgynnas - skattemässigt i förhållande till de sparprodukter som redan finns tillgängliga på marknaden för långsiktigt sparande. Inte minst gäller detta mot bakgrund av att sparandet i en PEPP-produkt omgärdas av begränsande villkor både vad gäller sparandefasen och uttagsfasen. Noterbart i detta sammanhang är att EU-kommissionen i sin rekommendation avseende den nationella skattebehandlingen av PEPP-produkten uppmanar medlemsländerna att subventionera sparformen genom skattelättnader.

Sverige har, i jämförelse med många andra länder, redan idag en väl utbredd sparandekultur bland befolkningen med stor vana av sparande i långsiktiga sparprodukter (inte minst fonder). Samtidigt utgör Sverige numera ett av få länder inom EU där det i princip helt saknas incitament i form av skattesubventioner för långsiktigt sparande med pensionsändamål. Mot denna bakgrund och givet de begränsningar som föreslås gälla sparandet i en PEPP-produkt gör Fondbolagens förening bedömningen att sparformen, åtminstone initialt, får en begränsad popularitet.

Även om intresset för tillhandahållande av och sparande i en PEPP-produkt sannolikt kommer att vara begränsat på den svenska marknaden finns en tydlig förtjänst med produkten i form av portabiliteten. Det är troligt att sparformen främst blir aktuell för personer som utnyttjar den fria rörligheten genom arbete i mer än en medlemsstat. Därmed kan tänkas att PEPP-produkten snarast hittar in på den svenska marknaden genom att utländska aktörer önskar öppna underkonton i Sverige.

För det fall att det skulle finnas en önskan om en större spridning av PEPP-produkter på den svenska sparmarknaden krävs att beskattningen av sparformen revideras. Det är angeläget att Sverige, i likhet med vad som redan gäller i de allra flesta andra EU-länder, inför någon form av skattesubvention för långsiktigt sparande i pensionssyfte.

Specifika synpunkter

Åldersbegränsningar

De villkor som rör intjänandesfasen och inbetalningarna till de nationella underkontona samt de villkor som rör utbetalningsfasen och utbetalningarna från de nationella underkontona beslutar medlemsstaterna själva om, såvida de inte närmare anges i förordningen. Fondbolagens förening anser att det är fel, och helt saknas motiv till, att begränsa högsta ålder för inledande av inbetalningar till en PEPP-produkt till 59 år. Det finns inget formellt krav på att utbetalningarna ska påbörjas vid 65 års ålder. Det finns såvitt föreningen kan bedöma inte heller något som anger att sparande och uttag inte skulle kunna ske samtidigt. Det är således fullt möjligt att ta bort högsta insättningsåldern.

Vidare kan föreningen inte se att det finns någon anledning att ha en lägsta insättningsålder på 18 år. I stället skulle det mycket väl kunna vara ett alternativ för en ung person som inte har rätt till kollektivavtalad tjänstepension, på grund av sin ålder, att använda sig av en PEPP-produkt.

Fondbolagens förening ställer sig också frågande till om åldersgränsen för tidigaste utbetalning, vilken föreslås vara 65 år, är adekvat. Föreningen ser fördelar med att tidigaste ålder för utbetalning från en PEPP-produkt istället samordnas med de åldersgränser som gäller för liknande sparformer på marknaden idag. För tjänstepension och privata pensionsförsäkringar gäller till exempel en nedre gräns på 55 år. Även den lägsta gränsen för uttag av allmän pension (idag 62 år) skiljer sig från promemorians förslag.

Ändring av avtalsvillkoren

Av promemorian framgår att en PEPP-sparare ska välja utbetalningsform när PEPP-avtalet ingås eller då ett nytt underkonto öppnas. Föreningen noterar dock att det saknas bestämmelser om ändring av ingångna avtal, exempelvis vad gäller möjligheten till ändring av utbetalning från livslång annuitet till engångsutbetalning. Frågan bör behandlas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Det framgår vidare att inbetalningarna måste vara minst femåriga och att inbetalningarna under denna period som lägst ska uppgå till 3 600 kronor per år. Detta innebär att spararen åtar sig att betala minst 18 000 kronor under spartiden. Föreningen ställer sig undrande till vad som händer om spararen i en PEPP-produkt får ändrade förutsättningar och inte kan eller vill fullfölja åtagandet. Kommer detta att ses som dröjsmål med inbetalning som i sin tur kan leda till att sparandet sägs upp från sparinstitutets sida? Det vore önskvärt med en möjlighet att kunna pausa sparandet i PEPP-produkten vid vilket tillfälle och hur länge som helst, på samma sätt som för sparande i en pensions- eller kapitalförsäkring.

Det bör inte heller råda någon tvekan om att spararen ska kunna få behålla sitt sparkapital även om inbetalningarna upphör och/eller avtalet sägs upp.

Formkrav vid begäran om byte

I promemorian lämnas förslaget att Sverige bör utnyttja möjligheten att kräva att en PEPP-sparares begäran om ett byte ska vara skriftlig. Promemorian landar i förslaget att det bör tillämpas ett "egenhändigt undertecknande" varvid kan jämföras en avancerad elektronisk underskrift enligt eIDAS-förordningen.

Promemorian lyfter fördelar med förslaget (stävja bedrägerier) men analyserar inga eventuella nackdelar. En potentiell nackdel med förslaget som vi gärna skulle se analyseras innan det införlivas är hur införandet av ett sådant krav påverkar flyttbarheten mellan EU-länder med hänsyn till utbreddheten av avancerade elektroniska underskrifter enligt eIDAS i respektive länder. Om en sådan

analys inte görs ser vi risker att ett krav på avancerad elektronisk underskrift enligt eIDAS för svenska mottagande PEPP-sparinstitut kan innebära att svenska aktörer i realiteten blir förhindrade att agera digitalt på delar av den europeiska marknaden, om en PEPP-sparare i ett EU-land inte kan underteckna genom avancerad elektronisk underskrift, vilket riskerar urholka PEPP-produktens tänkta portabilitet inom EU.

FONDBOLAGENS FÖRENING

Fredrik Nordström
VD

Madeleine Dubois Orvelius
Jurist